

MAGYARORSZÁG TELEPÜLÉSFÖLDRAJZA

I. FOGALMAK

Mi a település?

Olyan társadalmi, területi képződmény, amely az emberek lakó- és munkahelyéül szolgál.

Magyarországon a települések száma: **3155** (2021).

Mi a településhálózat?

Az ország valamennyi települését magában foglaló együttműködő rendszer. Az egyes települések között egymásrataltság, alá-, fölé- vagy mellérendeltségi viszony van.

Mi a közigazgatás?

A társadalmi szolgáltatások egy szelete.

19 vármegye + Budapest (főváros)

A területi közigazgatás alapegységei a városok és a községek.

Jogi szempontból egyenrangúak, működésük az önkormányzati rendszerre épül.

II. TELEPÜLÉSTÍPUSOK

1. Szórványtelepülések: tanyák

Magányos települések. Leginkább mezőgazdasági tevékenységgel foglalkoznak.

A tanyák száma egyre csökken: a fiatal generáció számára nem vonzó. A tanyákon élők átlagéletkora egyre magasabb.

Vannak, amelyek családi farmmá alakulnak.

Alaprajz szerint (3)

- szórt tanya (Duna–Tisza köze)
- sortanya (Békés megye)
- bokortanya (Nyírség)

2. Falvak

A legősibb településfajta.

Ebből van a legtöbb.

A/ Alaprajz szerint (3)

- **halmazfalu**
a legrégebbi – szabálytalan utcahálózat (pl. Nyírség, Jászság)
- **útifalu (egyutcás falu)**
a völgyekben vagy a folyók mentén
- **szabályos alaprajzú falu** (pl. sakktábla alaprajzú)
mérnöki tervek alapján, utcái egymásra merőlegesek

B/ Lélekszám szerint

- aprófalvak <500 fő
- kisfalvak 500-2000 fő
- nagyfalvak 2000-10000 fő
- óriásfalvak >10000 fő

3. Városok

348 város (2021)

Magyarország lakóinak kb. **72%-a városlakó.**

Köztük:

1 főváros

25 vármegyei jogú város (18 vármegyeszékhely, + Baja, Dunaújváros, Esztergom, Érd, Hódmezővásárhely, Nagykanizsa és Sopron).

A/ Lélekszám szerint

- kisváros 10e – 25e fő
- középváros 25e – 100e fő
- nagyváros >100e fő
- világváros: Budapest

B/ Szerepkör szerint

- bányaváros (pl. egykor Dorog, Komló, Ózd)
- ipari város (pl. Dunaújváros, Salgótarján, Székesfehérvár)
- üdülőváros (pl. Hajdúszoboszló, Hévíz)
- történelmi iskolaváros (pl. Pápa, Sárospatak)
- egyetemi város (pl. Debrecen, Pécs, Szeged)
- fesztiválváros (pl. Budapest, Sopron, Szeged)

+

BUDAPEST – főváros

A nagyvárosok városszerkezete:

- belső munkahelyöv (city)
- belső lakóöv
- külső munkahelyöv
- külső lakóöv

Mi az agglomeráció?

Egy központi nagyváros és a közvetlen környezetében található, tőle gazdasági, kulturális téren függő, de közigazgatásilag önálló települések összessége.

A budapesti agglomerációba 81 település tartozik.